

נר לדוד - גליון 82

כ"ד תשרי תשפ"ד

בס"ד

הידיעה

היא שמעה את שתי המילים ולא בכתה.

פתאום נדמה לה, כי מישוהו לוחץ את ראשה, מהדק יותר ויותר והראש הצטמק וכאילו נעלם, נקטף מעל צוארה והלך לו.

הקצין לא חזר על שתי המילים. הוא עמד שפוף קימעא, כאילו מישוהו הניח משא על שכמו והוא מנסה להתגבר על הכובד. הוא לא הסתכל באם, הרי זו לא האם הראשונה שהוא רואה אותה עומדת לפניו, כשמבשר ודם נעשית לגוש בלתי מהוקצע של... של מה?

כמה פעמים הוא כבר הרחרח על כך, כיצד נראית האם כשהיא שומעת את שתי המילים הללו, אולם אף פעם לא הרחיב להרים את העיניים ולהסתכל בה.

וגם הפעם לא הסתכל בה, המשיך לעמוד שפוף, לנעוץ עיניו ברצפה המחוספסת, אבל הפעם הוא מלמל לעצמו:

- רצפה, רצפה, כמה דמעות כבר קלטת ועדיין לא מספיק לך?

מה... מה...

אבל הוא המשיך לשתוק, והיא, האם, המשיכה לעמוד כנציב מלח. אף דמעה לא בצבצה. אף הדמעה הזאת, דמעה של אם שכולה, לא העזה להופיע ברגע זה.

ונדמה לו, כי הכל הפך פתאום למשהו דומם, הכל קפא על מקומו. החלון שנפתח רק למחצה נשאר פתוח למחצה, הרוח לא באה דרך החלון, היא המתינה הרחק מכאן.

והדמעה טרם הגיעה לעין, היא פרפרה במעמקי הגוש המוצק הזה שעמד אין-אונים ובהה על כתפיו הרכונים של הקצין הזה. טרם הספיקה האם להוסיף מילה אחת על אלו שיצאו מפיה:

מה... מה...

ימים אלו, ימים של שכול ואובדן רח"ל, ימים של פחד וחרדה, ימים בהם מתבשרות מאות משפחות בבשורות אבל מצמררות, בהם אמהות אוהבות מקבלות את הידיעה על כך שלא יזכו עוד לראות את היקרים להם, מעלים לרבים זכרונות מימי מלחמת יום הכיפורים לפני חמישים שנה בדיוק.

אז, באותם הימים, נפלו החללים בשדה הקרב, במרחקים, והידיעות הקשות הגיעו אל הקרובים להם רק אחרי ימים רבים.

בטור נרגש ומלא כאב תאר בזמנו הסופר ר' דוד זריצקי ז"ל את האורע המזעזע בו "קצין העיר", עליו מוטלת המשימה, מוסר את "הידיעה", ידיעת האיוב, לאמא יהודיה, אם שכולה.

התאור קשה, קורע לב, אך מתאים מאד למציאות הטראגית הנגלית לעינינו בימים קשים אלו.

*

"אֵיךְ יַעֲרֵב לִי אֶכּוֹל
וְשִׁתּוֹת בָּעֵת אֶחְזָה כִּי
יִסְחָבוּ הַקְּלָבִים אֶת
כְּפִירִי.
אוּ אֵיךְ מְאוּר יוֹם יִהְיֶה
מִתּוֹק לְעֵינַי בְּעוֹד
אֶרְאֶה בְּפִי עוֹרְבִים
פְּגִרֵי בְּשׂוּרִי.
כּוֹס הַגִּוּוֹנִים לֹאט,
הַרְפֵּי מַעֵט, כִּי כָּבֵד
מְלָאוּ כְּסֵלִי וְנִפְשִׁי
מִפְּרוּרֵיךְ."

(ריה"ל - "ציון הלא תשאל")

בברכה

מערכת "נר לדוד"

אחר כך היא הורידה את ידה, מבלי שהרגישה כי היד תלויה היתה במשך דקות ארוכות מול כתפיו של הקצין. היא הורידה את היד וזו היתה התנועה הראשונה לאחר שתי המלים שהיא שמעה. זו היתה תנועה שהתניעה את כל ישותה מחדש.

והיא נזכרה, כאילו לא שמעה עד עכשיו את שתי המלים, נזכרה ופתחה את הפה.

זו היתה יללה. לא בכי ולא צעקה. היא המשיכה לעמוד קפואה והיללה נתייללה לא מן הפה אלא מכל אבריה, התפתלה סביבה, הידקה את ראשה עד שהוא התפוצץ לרסיסים קטנים, והתפזר על פני הרצפה המלוכלכת. לא היה ביללה הזו לא משום בכי ולא משום צער אלא ביטוי של כאב היולי. אולי כך צרחה האם הראשונה כאשר נודע לה כי בנה נרצח על לא עוול בכפו, ויללה זו עברה מדור לדור אל כל האמהות.

עד שהגיעה לאמא זו לאחר ששמעה את שתי המילים.

ואז התיישר הקצין, היללה גם היא היתה מוכרת לו, הוא קילל את עצמו ואת היום שבו הטילו עליו להיות קצין העיר, הוא קילל את עצמו יום יום, אבל הוא ידע כי שום דבר לא יועיל לו, כי הוא חייל העומד בחזית.

בחזית האיומה ביותר.

כי אצלו נהרגים יום יום. כי אצלו נמשכה החזית הרבה ימים לאחר שזו כבר נסתיימה אי שם בדרום או בצפון.

הוא התיישר ונשאר עומד מול האם.

לא, אין הוא אומר לה מילה אחת. הוא ידע כי היללה האיומה הזאת, שכבר נשמעה בכל מיני צורות ובכל סגנוני יסורים לא פעם במקום הזה, היא התגובה הראשונה של גוף שנשתתק בפתאומיות, של ראש שיש כעת לחפש את שבריו במשך ימים ארוכים.

הוא לא דיבר עם האם, רמז לכתבנית להביא כסא, הכסא הועמד מאחורי האם והיא התישבה. היא היתה מתיישבת גם ללא כסא ונופלת, זה קרה אצלו לא פעם והוא למד מה יש לעשות אחרי הרגעים הראשונים.

הוא חיכה לבכי.

אנא, התפלל בלבו, בכי קצת, לפחות דמעה אחת, אל תשבי כך, אל תסתכלי בי כאילו אני חתיכת אבן, אנא, בכי!

אבל היא עדיין לא בכתה, היא ביקשה לילל עוד פעם אחת, יללה ארוכה, כיללת הרוח היתומה המבקשת לה מפלט, כיללת היום השוקע, כיללת הים המבקש לעלות לחוף ואין מניחים לו.

עכשיו באה הצעקה!

הד הצעקה כאשר ישבה על המשבר עם הבן הזה, הד הצעקה האילמת של חנה ושבעת בניה, של שרה אמנו בהיודע לה כי יצחק כמעט והועלה על המוקד. הד הצעקה הזו המלווה אותנו על פני כל הגלויות - נשמע בחדרו של הקצין.

גופה נתפרפר.

עכשיו, אמר לעצמו הקצין, עכשיו היא קמה לתחיה.

לפני כן לא הספיק אפילו הלובן להגיע לפנייה. הן היו מאובנות. עיניה הקמות לא ראו מאומה, ומלבד היללה שעדיין נצטעקה מכל אבר שבה, לא נראה בה שום סימן חיים. כעת היא עלתה מקבר בנה אי-שם, כעת היא עומדת ליד הקבר.

היא התייפחה.

התייפחה בקולי קולות, קולה נשנק ונצטרך חליפות, הדמעות פרצו מעיניה כאילו חיכו לרגע הזה, הן טלטלו את גופה, נענעו כבקדחת את ראשה, שתי בחורות החזיקו בה אולם היא לא הרגישה בכך, שתי ידיה הורמו למעלה ואחר כך נחו על ראשה, קרעו את המטפחת מעל ראשה, זרקו אותה למעלה - - - שם בנה נפלט מפיה בצעקה.

זה הרגע השלישי, המכריע, אמר הקצין לעצמו כשהוא נשאר עומד מול האשה.

העובדים מהחדרים הסמוכים לא נכנסו, הם שומעים זאת כמעט יום-יום, אולם מהמשרדים האחרים, מן הרחוב, מן הבתים הסמוכים, בצבצו ראשים ועיניים תוהות חיפשו את היללה שעדיין הדהדה בחלל האויר של כל הרחוב.

מה קרה? שאלו. מה קרה?

האם, קיבלה ידיעה... היא קיבלה...

כן... כן...

כמה מן הקהל שהתאסף ליד משרדו של הקצין מחו דמעות.

הדמעות באו מיד, הן לא קפאו על סף העין, אלו היו דמעות של אנשים אחרים.

אלו לא היו דמעות של אם שכולה.

כי היא עכשיו קמה לתחיה לאחר שנפטרה למשך שעה ארוכה, נפטרה מחיי הבן ונכנסה לחיים של שכול.

הורידו אותה מן המשרד והושיבו אותה במונית. אף אחד לא הוציא הגה מפיו. רק העיניים של האם חיפשו סביבה מישור.

אבל הוא נמצא אי שם, לא ב"אי-שם הצבאי" אלא אי-שם למעלה...

אבל האם עדיין לא תפסה זאת, עיניה עדיין חיפשו אותו בין הקהל...

המודיע. כ"ה חשון תשל"ד

להוספה לרשימת התפוצה
נא שילחו את המילה "הוספה"
לתיבת המייל "נר לדוד" - nerledovid@gmail.com